

לקוטי תורה • פרשת בהעלותך • מאמר 3

בהעלתך את הנרות וגו'

"בהעלותך את הנרות"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/3](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/3)

1 בהעלתך את הנרות וגו'. ופרש"י [ופירש רש"י / ופירוש רש"י] כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה.

"כאשר תעלה את הנרות" וגו'. רש"י מסביר: כשראה אהרן את חנוכת הנשיאים, חלשה דעתו על שלא השתתף בחנוכה.

אמר לו הקב"ה חייך שלך גדול משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות ועיין במדרש. ולהבין זה גם מ"ש להלן הצאן ובקר ישחט להם כו'

אמר לו הקב"ה: חייך, שלך גדול משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות. ועיין במדרש. כדי להבין זאת, וכן את מה שכתוב בהמשך, "האם ישחט להם צאן ובקר" וגו':

מהו התמיהה הלא יש בעולם ע' [שבעים] אומות והם ריבוא רבבות יותר מת"ר [מתנו רבנן] אלף ואוכלים בשר ונמצא להם.

מה התמיהה? הרי יש בעולם שבעים אומות, ומספרן רבבות על גבי רבבות — יותר משש מאות אלף — והן אוכלות בשר ומוצא להן די צורכן.

2 וגם מ"ש אם את כל דגי הים וגו' הלא הם שאלו בשר ולא שאלו דגים כלל.

וכן יש להבין את מה שנאמר: "אם את כל דגי הים" וגו' — והרי הם ביקשו בשר, ולא ביקשו כלל דגים?

והענין יובן בהקדים ענין מעשה הקרבנות של הנשיאים שכל נשיא העלה שבטו על ידי קרבנו.

הענין יובן בהקדמת ביאור ענין מעשה הקרבנות של הנשיאים, שכל נשיא העלה את שבטו באמצעות קרבנו.

3 והענין דצ"ל דארז"ל [דאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"ה [עם הארץ] אסור לאכול בשר. דהיינו מפני שאינו יכול

להעלות את הבשר כו' וא"כ מובן מזה שהאדם מעלה ומגביה את המאכל

החסבר הוא שעלינו להבין את דברי חז"ל, עליהם השלום: עם הארץ אסור לו לאכול בשר. כלומר, מפני שאינו יכול להעלות את הבשר וכו'. אם כן, מובן מכך שהאדם מעלה ומגביה את המאכל.

והיינו מפני שהאדם גבוה יותר שהוא מדבר והוא הראש לכל בחי' הדצ"ח [הדומם צומח חי] וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] לעיל בפ' נשא ע"פ כה תברכו כו'.

היינו מפני שהאדם נעלה יותר, שכן הוא מדבר, והוא הראש לכל בחינות הדומם, הצומח והחי, כפי שנתבאר לעיל בפרשת נשא, על הפסוק "כה תברכו" וכו'.

4 ובמ"א משמע להפך דארז"ל [דאמרו רבותינו זכרונם לברכה] רפ"ו דברכות אילן שאכל אדם הראשון חטה היתה שאין התינוק יודע לקרות אביו ואמו עד שיטעום טעם דגן.

אולם במקום אחר משתמע ההפך. שהרי חז"ל אמרו בתחילת הפרק השישי במסכת ברכות: "אילן שאכל אדם הראשון — חיטה הייתה", מפני שילד אינו יודע לקרוא לאביו ולאמו עד שיטעום טעם דגן.

הרי שאדם מקבל הדעת מהחטה וכן אמר ר"נ [רב נחמן] עד דלא אכילנא בישראל דתורא כו'. אך הענין הוא ששניהם אמת שהם למטה מנפש האדם ולמעלה הימנו.

הרי שהאדם מקבל דעת מן החיטה. וכך אמר גם רב נחמן: "עד שלא אכלתי בשר שור" וכו'. אך העניין הוא ששני הדברים אמת: המזון נמצא למטה מנפש האדם, וגם [למעלה] ממנה.

5 והיינו כי כל הטעמים של כל מיני צמחים ופירות וכן הבשר של חיות ובהמות שרשם הוא מעולם התהו שהוא בחי' עולם הנקודים שלמעלה מאצילות שהוא ברודים

כלומר, הטעמים של כל מיני הצמחים והפירות, וכן בשרם של חיות ובהמות, מקורם בעולם התהו, שהוא בחינת עולם הנקודים, שלמעלה מאצילות, שהוא ברודים;

והיינו כי שורש כל החי הוא מחיות המרכבה פני אריה הוא מקור נפשות החיות ופני שור הוא מקור נפשות הבהמות ופני נשר הוא מקור נפשות העופות.

כלומר, שורשו של כל חי הוא מחיות המרכבה: פני האריה הם מקור נפשות חיות הבר, פני השור הם מקור נפשות הבהמות, ופני הנשר הם מקור נפשות העופות.

6 והנה החיות נושאות את הכסא ועל הכסא כו' כמראה אדם הוא בחי' ע"ס [עשר ספירות] דאצילות דעולם התיקון שנתקנו בבחי' פרצוף אדם

והנה החיות נושאות את הכיסא, ו"על הכיסא" וכו' הוא "כמראה אדם": זוהי בחינת עשר הספירות דאצילות, של עולם התיקון, שתוקנו בצורת פרצוף אדם.

והיינו עד"מ סדר והדרגת השתלשלות אברי האדם שהוא רמ"ח אברים ושס"ה גידים וכציור הגוף כמ"כ [כמו כן] מתלבשת הנפש

כלומר, בדרך משל: סדר והדרגה בהשתלשלות איברי האדם, שהם רמ"ח איברים ושס"ה גידים; וכפי צורת הגוף, כך גם מתלבשת בו הנפש.

שהרי התלבשות הארת הנפש בגוף הוא מתחלק לפי ציור הגוף שבמוח שורה המחשבה ובפה הדבור
ובידים כח המעשה

שהרי התלבשות הארת הנפש בגוף מתחלקת לפי צורת הגוף: במוח שורה המחשבה, בפה הדיבור, ובידיים כוח
העשייה.

וזהו שנקרא אדם האלף הוא בחי' מחשבה ודי' דיבור מי' מעשה וכמ"כ [וכמו כן] הוא למעלה בע"ס [בעשר
ספירות]

וזהו הטעם שהוא נקרא אדם: האלף היא בחינת המחשבה, הדל"ת — הדיבור, והמ"ם — העשייה. וכך גם למעלה,
בעשר הספירות

דאצילות משתלשלים בזה הסדר דבחי' אדם והשראת האור בתוכם הוא ממש כפי השראת הנפש בגוף
האדם (ועמ"ש מזה בפ' אמור בד"ה ונקדשתי בתוך בניי [בני ישראל]).

דאצילות: הן משתלשלות בסדר זה של בחינת אדם, והאור שורה בתוכן ממש כפי שהנפש שורה בגוף האדם. (ועיינו
במה שנכתב על כך בפרשת אמור, במאמר הפותח במילים "ונקדשתי בתוך בני ישראל").

ויש בחי' מוחין דקטנות ומוחין דגדלות, משא"כ שארי הברואים כמו בהמות וחיות אין ציור הגוף
שלהם שווה לאדם כלל וראשם כפוף ושווה עם

ויש בחינת מוחין דקטנות ומוחין דגדלות. לא כך אצל שאר הברואים, כגון בהמות וחיות: צורת גופם אינה דומה
כלל לצורת גוף האדם, וראשם כפוף ושווה עם

הגוף, וכמ"כ [וכמו כן] סדר המשכתם ממקורם ושרשם שם הוא ג"כ ההשתלשלות והמזיגה באופן אחר
ממש (וע' בזהר בראשית ד"ט ע"א ודף כ' ע"ב).

הגוף. וכך גם סדר המשכתם ממקורם ושרשם: גם שם ההשתלשלות והמזיגה הם באופן שונה לחלוטין. (ועיינו
בזהר, בראשית, דף י"ט ע"א ודף כ' ע"ב).

והנה החיות שבמרכבה הם נושאות את הכסא דהיינו כמו שהבהמות מגביהי' [מגביהים] את האדם הרוכב
עליהן כך הם מעלים ונושאים את בחי' אדם שעל הכסא למעלה ממנו

והנה החיות שבמרכבה נושאות את הכיסא. כלומר, כשם שהבהמות מגביהות את האדם הרוכב עליהן, כך הן מעלות
ונושאות את בחינת אדם שעל הכיסא למעלה ממקומו שלו,

והיינו לשרשם שהוא מעולם התהו שלמעלה מאצילות. אכן הם ג"כ נשואות עם הכסא דהיינו שהם נגבהים ומתעלים עם האדם שעל הכסא.

כלומר, לשורשן, שמקורו בעולם התהו שלמעלה מאצילות. אך הן גם נישאות עם הכיסא; כלומר, הן מתרוממות ומתעלות יחד עם האדם שעל הכיסא,

שהוא המגביה ומעלה אותן כמו אדם בעוה"ז מעלה את בשר הבהמה שהבשר מתעלה באכילת אדם שנהפך לדם הנפש ונכלל בבחי' ומדרגת מדבר (ועמ"ש בד"ה אני ישנה ולבי ער גבי פי' רעייתי).

שהרי הוא שמעלה ומרומם אותן, כשם שאדם בעולם הזה מעלה את בשר הבהמה: הבשר מתעלה באמצעות אכילת האדם [אותו], שכן הוא נהפך לדם הנפש ונכלל במדרגה ובדרגה של האדם המדבר. (וראו מה שכתוב במאמר המתחיל "אני ישנה ולבי ער", על משמעות המילים "רעייתי").

אך מה שעיי' נעשה התקשרות נפש האדם בגופו ותוספת השכל זהו בחי' נושאות כו' (ועמ"ש מענין זה בד"ה ששת ימים תאכל מצות כו'):

אך העובדה שבאמצעות כך נפש האדם נקשרת בגופו, וכן [יש] תוספת שכל — זהו עניין בחינת "נושאות" וכו'. (וראו מה שכתוב בעניין זה במאמר המתחיל "ששת ימים תאכל מצות" וכו').

7 ב והנה הבשר הוא מבחי' גבורות שלכך הוא סומקא ולכך גם אחר הבירור וההעלאה הוא נכלל בגבורות דקדושה והיינו שעיי' נמשך התלהבות ורשפי אש

2. והנה הבשר הוא מבחינת גבורות, ולכן הוא אדום. משום כך, גם לאחר הבירור וההעלאה, הוא נכלל בגבורות של קדושה; כלומר, על ידו נמשכים התלהבות ורשפי אש.

והיינו לפי ששרש כל הבהמות וחיות הוא מאריה ושור שבמרכבה והם הם בחי' גבורות וכמ"ש במרכבת יחזקאל בוערות כמראה הלפידים

הטעם לכך הוא שמקורם של כל הבהמות וחיות הוא באריה ובשור שבמרכבה, והם עצמם בחינת גבורות, ככתוב על המרכבה של יחזקאל: "בוערות כמראה הלפידים".

וכן השרפים לשון רשפי אש ולכך גם הבהמות וחיות שנשתלשלו מהם הם ג"כ בחי' גבורות ולכך בשרא היא סומקא כו'.

וכך גם השרפים — שמם הוא מלשון רשפי אש. לכן גם הבהמות וחיות שהשתלשלו מהם הן בחינת גבורות; ומשום כך "הבשר אדום" וכו'.

ועיין בבחיי פי' בשלח ע"פ ויאמר משה בתת ה' לכם בערב בשר לאכול ולחם בבקר כנגד מדת הדין ומדת הרחמים כו'.

ועיינו ברבינו בחיי, פרשת בשלח, על הפסוק "ויאמר משה: בערב ה' ייתן לכם בשר לאכול, ולחם בבוקר": [אלה] מקבילים למידת הדין ולמידת הרחמים וכו'.

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"ה [עם הארץ] אסור לאכול בשר שאינו יכול להעלות [להעלות] את הבשר כי מהגבורו [מהגבורות] יש יותר יניקת החיצוני [החיצוניים] וכמ"ש לקמן ע"פ זאת חקת התורה ויקחו אליך פרה כו'

וזהו [הפירוש של] מה שאמרו חז"ל, עליהם השלום, שעם הארץ אסור לו לאכול בשר: משום שאינו יכול להעלות את הבשר, שכן מן הגבורות יש יניקה רבה יותר לכוחות החיצוניים, וכפי שיתבאר בהמשך על הפסוק "זאת חוקת התורה... ויקחו אליך פרה" וכו';

וכמ"ש בזהר פי' נח (דס"ה ע"א) כל רעותיה לאו איהו אלא בבשרא תדיר וע"ש במק"מ [במקדש מלך] בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל], וכיון שאינו יכול להעלותו הבשר מורידו ומשפילו וכמ"ש במ"א ע"פ וגלחה את ראשה.

וכפי שכתוב בזהר, פרשת נח (דף ס"ה ע"א): "כל רצונה אינו אלא בבשר, תמיד". ועיינו שם במקדש מלך, בשם רבי חיים ויטאל. וכיון שאינו יכול להעלות את הבשר, הבשר מוריד אותו ומשפיל אותו, כפי שנתבאר במקום אחר על הפסוק "וגלחה את ראשה".

אבל התלמיד חכם שמקבל מבחי' חכמה ובחכמה אתברירו ע"כ מברר את הבשר ואז הבשר מוסיף בו התלהבות.

אבל תלמיד חכם, שמקבל מבחינת חכמה, ו"בחכמה מתבררים" — לכן הוא מברר את הבשר, ואז הבשר מוסיף בו התלהבות.

אך מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] אמר מאין לי בשר, פי' שהיה נעלה מאד מבחי' גבורות של הבשר אף כמו שהם לאחר הבירור.

אבל משה רבנו, עליו השלום, אמר: "מאין לי בשר?" כלומר, הוא היה נעלה מאוד מבחינת הגבורות שבבשר, אפילו כפי שהן לאחר הבירור.

שהתלהבות ורשפי אש האהבה הוא עדיין בחי' יש מי שאוהב, ובמשה כתיב ונחנו מה שהוא בחי' אין תכלית הביטול.

שכן ההתלהבות ורשפי אש האהבה הם עדיין בבחינת "יש מי שאוהב", ואילו על משה נאמר "ונחנו מה": בחינת אין, שהיא הביטול המוחלט.

9 ואף שבו יש גי' בחי' התלהבות בבחי' גבורות אך ההתלהבות כלולה בבחי' ביטול ואין והוא נקי ואף שגם בו יש בחינה של התלהבות, במידת הגבורה, הרי ההתלהבות כלולה בבחינת ביטול ואין, והיא נקראת בחי' גבורות דאבא, משא"כ הגבורות הנולדים מכירור הבשר הוא בחינת גבורות דאימא או גבורות דז"א שהוא בחי' יש ודבר שנרגש ההתלהבות כו'

בחינת הגבורות של אבא, כלומר חכמה. לעומת זאת, הגבורות שנולדות מכירור הבשר הן בחינת הגבורות של אמא, כלומר בינה, או הגבורות של ז"א, כלומר המידות, והן שייכות לבחינת יש ודבר, שבה ההתלהבות מורגשת וכו';

והוא מילתא זוטרתא ולמטה מבחי' מרע"ה [משה רבינו עליו השלום] שהוא בחי' מ"ה [שם מ"ה] תכלית הביטול בחי' אין כנ"ל (ועמ"ש סד"ה והיה מדי חדש בחדשו גבי יבוא כל בשר להשתחוות): וזהו דבר קטן, והוא למטה ממדרגתו של משה רבנו עליו השלום, שהוא בחינת מ"ה — מה — תכלית הביטול, בחינת אין, כנזכר לעיל. (ועיינו במה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "והיה מדי חודש בחודשו", בעניין "יבוא כל בשר להשתחוות").

10 וזהו ויאמר משה שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו. פי' שש מאות אלף רגלי זהו [פירוש] "ויאמר משה: שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו". כלומר, שש מאות אלף רגלי דור המדבר היו תלמידיו שהיו גי' מבחי' יסוד אבא שהוא בחי' ביטול וזהו אשר אנכי בקרבו שמשה הוא בחי' מה ואין כנ"ל.

של דור המדבר היו תלמידיו, וגם הם היו מבחינת יסוד אבא, שהיא בחינת ביטול. וזהו "אשר אנכי בקרבו": משה הוא בחינת מה ואין, כפי שהוסבר לעיל.

ואתה אמרת בשר אתן להם פי' משה מדבר עם בחי' אור א"ס המלוכש בחכמה שהוא בחי' משה "ואתה אמרת: בשר אתן להם". כלומר, משה מדבר עם בחינת אור אין סוף המלוכש בחכמה, שהיא בחינת משה.

וזהו ואתה כי חכמה נקי אתה כו' (ועיין בזהר פ' בלק דף קצ"ג ע"ב) דמשמע שאתה הוא אור א"ס המלוכש בחכמה תתן בשר

וזהו "ואתה", שכן חכמה נקראת "אתה" וכו' (וראה בזוהר, פרשת בלק, עמ' 193ב). מכאן משמע שאתה, אור אין סוף המלוכש בחכמה, תיתן בשר.

וזה א"א שיושפל כ"כ [כל כך] ממדרגה גבוה ונעלה שהוא בחי' חכמה ואין שהוא בחי' משה וא"כ איך המזון הנמשך על ידו יהיה הבשר שהבשר מדרגה תחתונה מאד לגבי משה שהוא בחי' יש ובחי' גבורות כו'.

והרי אי אפשר שמדרגה כה גבוהה ונעלית, שהיא בחינת חכמה ואין, בחינתו של משה, תרד כל כך. ואם כן, איך ייתכן שהמזון הנמשך על ידה יהיה בשר? הרי הבשר הוא מדרגה נמוכה מאוד ביחס למשה, שכן הוא בחינת יש ובחינת גבורות וכו'.

וזהו הצאן ובקר ישחט להם. פי' מאחר שהם מבחי' גבורות ולכן צריכין שחיטה (ע' [עייין] בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' ראה ופ' שמיני) וא"כ איך אפשר להיות למאכל להם שהם מיסוד אבא תכלית הביטול כנ"ל.

וזהו "הצאן ובקר ישחט להם". כלומר, מאחר שהם מבחינת גבורות, הם טעונים שחיטה (ראו לקוטי תורה של האריז"ל, פרשת ראה ופרשת שמיני); ואם כן, איך ייתכן שיהיו למאכל לאנשים שמושרשים ביסוד אבא, בביטול גמור, כפי שהוסבר לעיל?

אם את כל דגי הים כו' פי' דגים הם בחי' נעלה מצאן ובקר שהם א"צ [אין צריך / אינו צריך] שחיטה. ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם נמוכים לנגד מדרגתם וא"א שימצא להם כו' ועיין מזה לקמן:

"אם את כל דגי הים" וכו'. כלומר, הדגים הם מדרגה נעלית יותר מצאן ובקר, שכן אינם טעונים שחיטה. ואף על פי כן, הם נמוכים ביחס למדרגתם, ואי אפשר שיימצאו להם וכו'. וראו על כך בהמשך.

11 ג ויאמר ה' אל משה היד ה' תקצר. פי' עם היות שהאמת שאתה נעלה מאד מבחי' היש דבשר כי אתה בחי' מ"ה [שם מ"ה] וביטול אעפ"כ [אף על פי כן] היד ה' תקצר. בתמיה.

ג. "ויאמר ה' אל משה: היד ה' תקצר?" כלומר, אף שאמת הדבר שאתה נעלה מאד מבחינת הישות של בשר, שהרי אתה בבחינת מ"ה וביטול, בכל זאת, "היד ה' תקצר?" — בתמיהה.

והיינו שיוכל להמשיך ולישפל אף מהאין דחכמה שהוא נעלה מאד להתלבש ולהתגלות למטה מטה בגבורות והיש של הבשר שגם בבחי' היש של הבשר יתגלה הביטול דחכמה.

כלומר, היא יכולה להמשיך ולהשתלשל אף מן האין של חכמה, הנעלה מאוד, להתלבש ולהתגלות למטה מטה בגבורות וכישות של בשר, כך שגם בבחינת הישות של בשר יתגלה הביטול של חכמה.

כי יד' ה' יוכל לישפל מאד למטה מטה (וכמ"ש במ"א בענין המגביהי לשבת שלכך המשפילי לראות בשמים ובארץ בהשוואה אחת וכענין היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים כו' וכה"ג [וכהאי גוונא] נתי' [נתבאר] בפ"י לב"י ובשרי ירננו אל אל חי.

כי יד' ה' יכולה להשתלשל מטה מטה מאוד. (וכפי שמבואר במקום אחר בענין "המגביהי לשבת", שמשום כך הוא "המשפילי לראות בשמים ובארץ" במידה שווה; וכמו בענין "היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים" וכו'. וכיוצא בזה נתבאר בפירוש "לב"י ובשרי ירננו אל אל חי":

שלהיות נמשך הביטול בל"ב ובשרי שהם גשמיים הוא דייקא כאשר ירננו אל אל חי מהותו ועצמותו ית' כמ"ש בד"ה וארשתיך לי כו' ובמתן תורה ההרים רקדו דהיינו אף ההרים גבנונים בפ' בתי' דפסחים) (דק"י ע"ב)

כדי שהביטול יימשך אל "לב"י ובשרי", שהם גשמיים, הדבר מתאפשר דווקא כאשר הם "ירננו אל אל חי" — אל מהותו ועצמותו ית', כפי שמבואר במאמר המתחיל "וארשתיך לי" וכו'. ובמתן תורה "ההרים רקדו", כלומר, אפילו ההרים בעלי גבנונים, בפרק כתר דפסחים. (דף קי"ח ע"ב)

ועמש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה ענין שניתנה תורה על הר סיני כש"כ [כל שכן] שבנקל יותר שיומשך הביטול בבחינת בשר כו', וז"ש [וזהו שכתוב] לע"ל [לעתיד לבוא] והיה מדי חדש כו' יבא כל בשר להשתחוות לפני.

ועיין מה שנתבאר לעיל במאמר המתחיל "ענין שניתנה תורה על הר סיני". כל שכן שקל יותר שהביטול יימשך בבחינת בשר וכו'. וזהו שנאמר לעתיד לבוא: "והיה מדי חודש" וכו', "יבא כל בשר להשתחוות לפני".

שהרבותא היא שאפילו בבחי' כל בשר שהוא בחי' גבורות ויש יומשך בחי' ההשתחוואה וביטול עליון וכמ"ש במ"א.

והחידוש הוא שגם בבחינת "כל בשר", שהיא בחינת גבורות וישות, תימשך בחינת ההשתחוואה והביטול העליון, כפי שמבואר במקום אחר.

12 וזה היה ענין השליו שהיו עופות שמנים מאד כדאיתא בגמ' [בגמרא] דיומא דע"ה ב' ומסקינן לה אתליסר ריפתי ואחרונה אינה נאכלת אלא ע"י תערובות מרוב השומן הנבלע בה וכ"ש [וכל שכן] העליונות.

וזה היה ענינם של השלוים: הם היו עופות שמנים מאוד, כמובא בגמרא, [מסכת] יומא, ע"ה ע"ב: הניחו אותו על שלושה עשר כיכרות, והכיכר האחרונה לא הייתה נאכלת אלא כשהיא מעורבת במאכל אחר, משום שהשומן הרב נספג בה; וכל שכן הכיכרות שמעליה.

13 והענין כי שמן הוא בחי' חכמה שהוא חכים ולא בחכמה ידיעא כו', ובעוה"ז הגשמי ג"כ השמן הוא בחי' חכמה שנשתלשל מבחי' חכמה שלמעלה, והתורה שהיא בחי' חכמה עילאה נק' שמן כו'.

הענין הוא ששמן הוא בחינת חכמה, שעליה נאמר: "חכם, אך לא בחכמה ידועה" וכו'. גם בעולם הגשמי השמן הוא בחינת חכמה, שהשתלשל מבחינת החכמה שלמעלה. התורה, שהיא בחינת חכמה עילאה, נקראת שמן וכו'.

14 וזהו ענין השליו ששמן שהוא בחי' חכמה נמשך ונתפשט בבשר. שבשר השליו הוא בחי' גבורות והשמן שבה הוא בחי' חכמה בחינת מ"ה [שם מ"ה] ואין. והיינו שנמשך הביטול גם בבחי' היש דבשר.

וזהו ענינו של השליו: השמן, שהוא בחינת חכמה, נמשך והתפשט בבשר. בשר השליו הוא בחינת גבורות, ואילו השמן שבו הוא בחינת חכמה, בחינת מ"ה ואין. כלומר, הביטול נמשך גם לבחינת היש שבבשר.

וזהו היד ה' תקצר. שיוכל להמשיך מבחי' אין דח"ע [דחכמה עילאה] גם לתוך הבשר עם היותו מצד עצם בחי' יש וגבורות, וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] בענין כי יסוד אבא ארוך היינו השפעת כח הביטול.

וזהו "היד ה' תקצר?": האם אין יכולתו להמשיך מבחינת האין שבחכמה עילאה גם לתוך הבשר, אף שמצד עצמותו הוא בחינת יש וגבורות? וכפי שנכתב ב־Etz Chaim בענין שיסוד אבא ארוך — כלומר, השפעת כוח הביטול.

15 והיינו כי השליו הוא נמשך ג"כ מבחי' פני נשר שבמרכבה שהוא שרש נשמת כל העופות

כלומר, גם השליו נמשך מבחינת פני הנשר שבמרכבה, שהיא שורש נשמתם של כל העופות;

אך שמבחי' נשר מתהווים כל העופות שאינם מעורבים בשומן כ"כ [כל כך] שהם רק בחי' בשר וגבורות ויש בלבד.

אלא שמבחינת הנשר מתהווים כל העופות שאינם מעורבים בשומן במידה רבה, והם רק בבחינת בשר, גבורות ויש בלבד.

אמנם זה השליו הוא מעורב בשומן כ"כ [כל כך] והיינו שנמשך לתוכו מבחי' שמן ח"ע [חכמה עילאה] בחי' אין

אבל השליו הזה מעורב בשומן במידה רבה כל כך; כלומר, נמשכת לתוכו מבחינת שמן החכמה העליונה, בחינת אין, שהוא בחי' הרכבה והתכללות חו"ג [חסד וגבורה] ביחד שלתוך גבורות דיש דבשר השליו נמשך בחי' חסד דחכמה להמתיק הגבורות והוא השמן כו'.

שהיא בחינת ההרכבה וההתכללות של חסד וגבורה יחד: לתוך הגבורות של היש שבבשר השליו נמשכת בחינת חסד שבחכמה, כדי להמתיק את הגבורות; וזהו השמן וכו'.

16 וכמו העלאת נרות המנורה שהשמן נבלע ונמשך בפתיחה ועי"ז דולקת הפתיחה באור.

וכך גם בהעלאת נרות המנורה: השמן נספג ונמשך אל תוך הפתיחה, ועל ידי כך הפתיחה דולקת ומאירה.

שהוא ג"כ התכללות חו"ג [חסד וגבורה] חסד דחכמה הוא השמן ואור דפתיחה הוא בחינת הגבורות והתלהבות, שהפתיחה היא בחי' יש ונכלל לת באור והוא ענין העלאת נפש האדם בבחי' רצוא והתלהבות.

גם כאן יש התכללות של חסד וגבורה: חסד שבחכמה הוא השמן, ואור הפתיחה הוא בחינת הגבורות והתלהבות. הפתיחה היא בחינת יש, והיא נכללת באור; זהו ענין העלאת נפש האדם בבחינת רצוא והתלהבות.

אך הנה העלאה זו הוא ע"י השמן שהוא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] דהיינו שנמשך ג"כ בחי' ביטול דח"ע [דחכמה עילאה] בהתלהבות כו'

אולם העלאה זו נעשית באמצעות השמן, שהוא בחינת חכמה עילאה; כלומר, גם בחינת הביטול של חכמה עילאה נמשכת אל תוך ההתלהבות וכו'.

(ועמ"ש מענין השמן והפתיחה ע"פ כי אתה נרי הוי'. ובד"ה ת"ר [תנו רבנן] מצות נר חנוכה) וזהו כענין השליו שהשמן נתפשט בהגבורות דבשר כנ"ל:

(ועיינו במה שנכתב בענין השמן והפתיחה על הפסוק "כי אתה נרי הוי'", ובמאמר המתחיל "ת"ר מצות נר חנוכה"). וזה דומה לענין השליו, שבו השמן התפשט בגבורות שבבשר, כנוכר לעיל.

17 ד וזהו ענין שלך גדול משלהם דהיינו מקרבנות הנשיאים כי הנה הקרבן נקי אכילת מזבח שכמו ע"י

אכילה נתברר הבשר ונולד מזה התלהבות ורשפי אש כך עדי"ז הוא ג"כ אכילת מזבח

4. וזהו פירוש "שליך גדול משלהם", כלומר, גדול מקרבנות הנשיאים. הקרבן נקרא "אכילת המזבח": כשם שעל ידי האכילה הבשר מתברר, ומתוך כך נולדים התלהבות ורשפי אש, כך גם אכילת המזבח היא באותו אופן,

רק שהוא בבחינה גבוהה הרבה יותר וכמ"ש במ"א ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] משחרב בהמ"ק [בית המקדש] שולחנו של אדם מכפר עליו.

אלא שהיא בבחינה נעלית הרבה יותר, כפי שמבואר במקום אחר. ולכן אמרו חז"ל: "משחרב בית המקדש, שולחנו של אדם מכפר עליו".

18 וזה היה ענין הקרבנות של הנשיאים שכל נשיא העלה שבטו ע"י קרבנו דהיינו שע"י נמשך בשבטו

בחי' הרצוא וההתלהבות ע"י הקרבן שהקריב שנק' אכילת מזבח כו',

וזה היה ענינן של קורבנות הנשיאים: כל נשיא רומם את שבטו באמצעות קורבנו. כלומר, באמצעותו נמשכו אל שבטו בחינת הרצוא וההתלהבות, מכוח הקורבן שהקריב, הנקרא "אכילת המזבח" וכו'.

אכן בחי' אהרן שמדליק ומטיב את נרות המנורה הוא גדול מקרבנות הנ"ל, כי הנה המנורה היא בחי' מלי' דאצילות, והי"ב שבטים הם מרכבה דבחי' מלי'

אבל בחינתו של אהרן, שהדליק והיטיב את נרות המנורה, גדולה מן הקורבנות שהזכרו לעיל. שכן המנורה היא בחינת מלכות דאצילות, ושנים עשר השבטים הם מרכבה לבחינת המלכות,

שהם הנקי' י"ב בקר שלשה פונים צפונה כו' והים עליהם מלמעלה, הים היינו המלי' דאצי' שהוא עליהם מלמעלה

והם נקראים שנים עשר הבקר: "שלושה פונים צפונה" וכו', ו"הים עליהם מלמעלה". "הים" הוא מלכות דאצילות, הנמצאת מעליהם.

(ולכן הנשיאים הקריבו י"ב בקר לעולה דהיינו כמ"ש ששם עלו שבטים כו' ועלי' [ועליה] זו הוא ע"ד והחיות נושאות את הכסא), ואהרן שהעלה נרות המנורה

(ולכן הקריבו הנשיאים שנים עשר בקר לעולה, כלומר, כפי שנאמר: "שם עלו שבטים" וכו'; ועלייה זו היא בדומה ל"והחיות נושאות את הכיסא"). ואהרן, שהעלה את נרות המנורה,

היינו ג"כ לכללות י"ב שבטים הנכללים בבחי' מלי' שהשפיע בהם ג"כ ההעלאה שיהיה לכל או"א [אחד ואחד] מִיִּשְׂרָאֵל בחי' העלאה זו. והעלאה זו הוא ג"כ בחי' גבורות ורשפי אש.

פעל גם הוא למען שנים עשר השבטים בכללותם, הכלולים בבחינת המלכות; הוא השפיע גם בהם את העלייה, כדי שלכל אחד ואחד מישראל תהיה בחינת עלייה זו. גם עלייה זו היא בחינת גבורות ורשפי אש.

19 ואהרן בעצמו הוא חסד אך לכנס"י [לכנסת ישראל] השפיע בחי' גבורות והיינו לפי שהוא שושבינא דמטרוניתא שמגביה ומעלה כנס"י [כנסת ישראל] לגבי מלכא קדישא והוא ע"י הגבורות שהם בחי' העלאה.

אהרן עצמו הוא חסד, אך לכנסת ישראל הוא השפיע את בחינת הגבורות. זאת משום שהוא "שושבין המלכה", המגביה ומעלה את כנסת ישראל אל המלך הקדוש; והדבר נעשה באמצעות הגבורות, שהן בחינת העלאה.

וזהו ענין העלאת הנרות, אך גבורות אלו אינן בבחי' יש כמו ההעלאה שמבירור הבשר שהוא בחי' יש. וזהו ענין העלאת הנרות. אך גבורות אלו אינן בבחינת יש, כמו ההעלאה הנובעת מבירור הבשר, שהיא בחינת יש.

אלא הם בבחי' אין וביטול שהרי מעורבים בשמן ופתילה ואור אשר עם היות בירור והעלאה

אלא הן בבחינת אין וביטול, שהרי הן מעורבות בשמן, בפתילה ובאור: אף שבירור הפתילה והעלאתה

הפתילה היא בחי' גבורות דיש אכן ע"י השמן הנבלע בה שהוא בחי' ח"ע [חכמה עילאה] ביטול ואין עי"ז נעשה ההעלאה והגבורות בבחי' אין וביטול כו'.

הן בחינת גבורות של יש, מכל מקום, באמצעות השמן הנבלע בה, שהוא בחינת חכמה עילאה, ביטול ואין, נעשות ההעלאה והגבורות בבחינת אין וביטול וכו'.

20 ולכן הוא גדול מקרבנות הנשיאים שנק' אכילת מזבח שההעלאה נמשך מבירור הבשר שהגבורות הוא עדיין בחי' יש מי שאוהב

ולכן היא גדולה מקרבנות הנשיאים, שנקראים "אכילת המזבח", שבהם ההעלאה נמשכת מבירור הבשר, והגבורות שבו הן עדיין בבחינת "יש מי שאוהב".

והיינו כי הי"ב בקר הם בעולם הבריאה ואימא מקננא בכורסיא והגבורות הנמשכי' [הנמשכים / הנמשכין] מבחי' בינה כשמקננא בבריאה הוא בחי' יש כו'.

כלומר, שנים-עשר הבקר נמצאים בעולם הבריאה, ו"אימא מקננא בכורסיא"; הגבורות הנמשכות מבחינת בינה כפי שהיא מקננת בבריאה הן בבחינת יש וכו'.

אבל אהרן בהדלקת המנורה המשיך במלי' שהיא המנורה גם מבחי' אבא להיות אבא יסד ברתא שהחכמה היא בחי' אין וביטול.

אבל אהרן, בהדלקת המנורה, המשיך אל מלכות, שהיא המנורה, גם מבחינת אבא, בהתאם למאמר "אבא יסד ברתא"; שכן חכמה היא בבחינת אין וביטול.

21 ולכן עם היות שהשפיע בה בחי' גבורות דאימא ג"כ להיות עיי' העלאה וזהו ענין שושבינא דמטרוניתא, אך אין הגבורות בבחי' יש

ולכן, אף על פי שהשפיע בה גם את בחינת גבורות דאימא, כדי שעל ידי כך תהיה העלאה — וזהו ענין "שושבין של המלכה" — מכל מקום, הגבורות אינן בבחינת יש,

כמו ההעלאה שע"י הבינה לבד דמקנא בכורסיא שבקרבנות הנשיאים, כ"א הם בבחי' אין וביטול ע"י גילוי הח"ע [החכמה עילאה] אבא דמקנן באצילות כו' והיינו שמשפיע בה מבחי' או"א [אבא ואימא] יחד וזהו ענין השמן והאור.

כמו ההעלאה שעל ידי בינה לבדה, ש"מקנא בכורסיא", כלומר בקרבנות הנשיאים; אלא הן בבחינת אין וביטול, על ידי גילוי חכמה עילאה, אבא ש"מקנן באצילות" וכו'. כלומר, הוא משפיע בה מבחינת אבא ואמא יחד, וזהו ענין השמן והאור.

(ע' [עיי'ן] בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' בהעלותך סד"ה מצות הדלקת נרות ועיי' עוד בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' וירא בענין כי ארנון גבול מואב כו' ע' ד בחכמה יסד ארץ) ונמצא שאהרן הוא ממוצע בין הנשיאים ומרע"ה [ומשה רבינו עליו השלום].

(ראו לקוטי תורה של האריז"ל, פרשת בהעלותך, בסוף הקטע הפותח "מצות הדלקת נרות"; ועיי' עוד בלקוטי תורה של האריז"ל, פרשת וירא, בענין "כי ארנון גבול מואב" וכו', על דרך "בחכמה יסד ארץ"). נמצא שאהרן הוא ממוצע בין הנשיאים ובין משה רבנו עליו השלום.

שמשה הוא בחי' מה ואין תכלית הביטול ונק' שושבינא דמלכא פ"י שנעלה מבחי' ז"א הנק' מלכא מאחר שהוא שושבינא דילי' [דיליה] והוא הממשיך מלמעלה למטה.

משה הוא בחינת מה ואין, הביטול בתכלית, והוא נקרא "שושבין של המלך" (שושבינא דמלכא): כלומר, הוא נעלה מבחינת ז"א, הנקרא "מלך", שהרי הוא שושבינו; והוא הממשיך מלמעלה למטה.

והנשיאים הן בחיי העלאת מלמטה למעלה מעולם הבריאה בגבורות ורשפי אש שמבחי בינה דמקנא בבריאה שהוא בחי' יש.

והנשיאים הם בחינת העלאת מלמטה למעלה מעולם הבריאה, מתוך גבורות ורשפי אש שמקורם בבחינת בינה השורה בבריאה, שהיא בחינת יש.

ואהרן נקרא שושבינא דמטרוניתא שהוא המעלה כללות נשמות ישראל ומאחר שהוא המעלה אותם מוכרח שהוא למעלה מהם כו'

ואהרן נקרא "שושבינה של המלכה", שכן הוא שמעלה את נשמות ישראל ככללותן; ומכיוון שהוא המעלה אותן, הכרחי שהוא יהיה למעלה מהן וכו';

והיינו שמשפיע בהם מבחי' או"א [אבא ואימא] שע"י ההעלאת הוא בבחי' אין וביטול כו' וזהו שהוא בחי' ממוצע בין הנשיאים ומרע"ה [ומשה רבינו עליו השלום]

כלומר, הוא משפיע בהן מבחינת אבא ואמא, ועל ידי כך ההעלאת היא בבחינת אין וביטול וכו'. לכן הוא בחינת ממוצע בין הנשיאים ובין משה רבינו:

כי בצד א' הוא כמו בחי' הנשיאים שהוא המעלה כנ"י [כנסת ישראל] מלמטה למעלה. משא"כ בחי' משה שהוא להמשיך גילוי אור א"ס מלמעלה למטה.

כי מצד אחד הוא דומה לבחינת הנשיאים, בכך שהוא מעלה את כנסת ישראל מלמטה למעלה; ואילו בחינת משה עניינה להמשיך גילוי של אור אין סוף מלמעלה למטה.

אך עכ"ז [עם כל זה] בצד א' הוא כמו בחי' משה בהיות העלאת זו היא ע"י המשכת החכמה שהוא בחי' ביטול ואין כו'. ועל ידי המשכה זו דייקא הוא ההעלאת.

אך למרות זאת, מצד אחד הוא דומה לבחינת משה, שכן העלאת זו נעשית באמצעות המשכת החכמה, שהיא בחינת ביטול ואין כו'; ודווקא באמצעות המשכה זו באה ההעלאת.

וזהו ענין שלך גדול משלהם (ועיין מ"ש כה"ג [כהא' גוונא] ע"פ להקריב לי במועדו שתפלת כל ימות החול נמשך משבת ע"י אמצעות המועדים שהם בחי' ממוצע כו')

וזהו ענין "שלך גדול משלהם". (ועיינו כמה שנכתב בדרך זו על [הפסוק] "להקריב לי במועדו": שתפלת כל ימות החול נמשכת משבת באמצעות המועדים, שהם בחינת ממוצע וכו',

בחי' מוחין דאימא המחברים וממשיכים הארת מוחין דאבא בהמדות ועיין בבה"ז [בביאורי הזהר] ר"פ ויצא ע"פ ויצא יעקב מבאר שבע כו'.

בחינת מוחין של אמא, המחברים וממשיכים את הארת המוחין של אבא אל המדות. ועיינו ב"ביאורי הזהר", בתחילת פרשת ויצא, על [הפסוק] "ויצא יעקב מבאר שבע" וכו'.

והנה ענין זה קרוב ג"כ למשנ"ת [למה שנתבאר] לעיל בדיבור הראשון שע"פ בהעלותך כו' שענין ההפרש בין אה"ר [אהבה רבה] שמשפיע אהרן לבחי' אה"ע [אהבת עולם]. שבחי' אה"ר [אהבה רבה] היא הנמשך מבחי' ראייה והיינו כי ראייה היא בחי' חכמה.

והנה עניין זה קרוב גם למה שנתבאר לעיל במאמר הראשון על "כהעלותך" וכו', בעניין ההבדל בין אהבה רבה, שאהרן משפיע, לבין בחינת אהבת עולם. בחינת אהבה רבה נמשכת מבחינת ראייה, שכן הראייה היא בחינת חכמה.

ומזה נמשך האה"ר [האהבה רבה] שהגבורות ורשפי אש אינן בשביל לרוות נפשו הצמאה לבד שזהו בחי' יש מי שאוהב רק האהבה הוא להיות נגלה כבוד ה' שיהיה הגילוי למטה כמו למעלה

ומכאן נמשכת האהבה רבה, שבה הגבורה ורשפי האש אינם נועדו רק להשביע את צימאון הנפש של האדם עצמו — זו בחינת "יש מי שאוהב"; אלא האהבה היא שכבוד ה' יתגלה, ושהגילוי למטה יהיה כמו למעלה.

והנה מיתוק גבורות אלו ושיהיה הגילוי למטה כמו למעלה זהו בחינת משה שושבינא דמלכא וכמ"ש במ"א ע"פ משה ידבר כו' ע"ש):

והנה, המתקת הגבורות האלה והבאת הגילוי למטה כפי שהוא למעלה הן בחינת משה, "שושבינו של המלך", כפי שמבואר במקום אחר על הפסוק "משה ידבר" וכו'; עיין שם.)

23 ה והנה להבין בתוספת ביאור מעט בענין השליו הנה לקמן מבואר שהעופות הן נמשכים מבחי' כרובים ועמ"ש ע"פ שמן תורק שמך ע"כ עלמות אהבוך ג"כ כענין משנ"ת [מה שנתבאר] בדרוש זה

5. כעת, כדי להבין את ענין השליו בתוספת ביאור מעט: בהמשך מבואר שהעופות נמשכים מבחינת הכרובים. וראו גם את מה שנכתב על [הפסוק] "שמן תורק שמך, על כן עלמות אהבוך", שגם הוא דומה למה שנתבאר במאמר זה,

והוא שלפי שבחי' התורה שהיא בחי' שמן הוא גבוה מאד ע"כ יכול לימשך מטה מטה עד גם בבחי' עלמות שהוא בחי' מי שלבו אטום

כלומר, מכיוון שמדרגת התורה, שהיא בחינת שמן, גבוהה מאד, היא יכולה להימשך מטה מטה, עד אפילו לבחינת עלמות, שהיא מדרגתו של מי שלבו אטום;

והיינו שעייז לבי ובשרי ירננו כו' כנ"ל, וגם שליו מלשון שלוחה כמ"ש בגמרא דיומא (דע"ה ב') צדיקים אוכלין אותו בשלוחה.

וזהו שעל ידי כך "לבי ובשרי ירננו" וכו', כנזכר לעיל. גם שליו קשור בלשונו למילה שלוחה, כפי שנאמר בגמרא, במסכת יומא (דף ע"ה ע"ב): "צדיקים אוכלין אותו בשלוחה".

ופי' שלוחה י"ל [יש לומר] ע"ד מ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בענין ועבודת הצדקה השקט ובטח ע"ש היטב והיינו בחי' אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצח כמ"ש מזה סד"ה שובה ישראל עד,

ואת ענין השלוחה אפשר להסביר על דרך מה שנכתב באגרת הקודש בענין "ועבודת הצדקה השקט ובטח" (עיינו שם היטב); וזהו בחינת "אהל בל יצען, בל יסע יתדותיו לנצח", כפי שנכתב על כך בסוף המאמר המתחיל "שובה ישראל עד",

והיינו לפי שהשמן והביטול נמשך ממקום עליון מבחי' חכמה עילאה דכולא דשקיט ואשתכיך כו' ועיין בזהר פ' נשא דקכ"ח ע"ב

וזהו משום שהשמן והביטול נמשכים ממקום עליון, מבחינת חכמה עילאה דכולא, שהיא שקטה ונחה וכו'. ועיינו בזהר, פרשת נשא, דף קכ"ח ע"ב.

וזהו מ"ש ויהי בערב ותעל השליו כו' ובבקר היתה שכבת הטל כו', הרי שיש יחוס ושייכות קצת זה לזה

וזהו שנאמר: "ויהי בערב ותעל השליו" וכו', "ובבקר היתה שכבת הטל" וכו'. הרי שיש קשר וזיקה מסוימים בין זה לזה.

וכן בתהלים ס"י ק"ה שאל ויבא שליו ולחם שמים ישביעם ועיין בזהר פ' לך לך (דפ"ח ע"א) ע"פ כשמן הטוב כו' כטל חרמון כו' איהו שמן ואיהו טל כו'.

וכן בתהילים, פרק ק"ה: "שאל ויבא שליו ולחם שמים ישביעם". ועיינו בזהר, פרשת לך לך (דף פ"ח ע"א), על "כשמן הטוב" וכו', "כטל חרמון" וכו': "איהו שמן ואיהו טל" וכו'.

ובמא"א [ובמאורי אור] אות ש' סע"י [סעיף] נ' פ"י שהבשר שרשו משם אלקים והשליו שרשו משני השמות הוי' אלקים ע"ש ויש לבאר ע"פ משנ"ת [מה שנתבאר].

ובמאורי אור, אות ש', סעיף נ', מבואר שלבשר יש שורש בשם אלקים, ואילו לשליו יש שורש בשני השמות הוי' ואלקים; עיינו שם. ויש לבאר זאת על פי מה שנתבאר כאן.

ובזה יובן המעשה דרבב"ח [דרכה בר בר חנה] בב"ב [בבבא בתרא] (דע"ג ב') בענין הנהו אווזי דשמטי גדפייהו משמנייהו וקא נגדי נחלי דמשחא מתותייהו אמינא אית לן בגוויכו חולקא לעלמא דאתי כו'.

בכך יובן הסיפור על רבה בר בר חנה בבבא בתרא (עמ' עג ע"ב), על אותם אווזים שכנפיהם נשמטו מרוב השומן, ומתחתיהם נמשכו נחלים של שמן: "אמרתי: האם יש לנו חלק בכם לעולם הבא?" וכו'.

והיינו שלעתיד יומשך ויתגלה ח"ע [חכמה עילאה] גם למטה מטה בבחי' היש שהוא ענין יבא כל בשר להשתחוות כנ"ל.

כלומר, לעתיד לבוא תימשך ותתגלה חכמה עילאה גם למטה-מטה, בבחינת יש; וזהו עניין "יבוא כל בשר להשתחוות", כנזכר לעיל.

24 ובתרגום שני דמגלת אסתר בפסוק ישנו עם א' במלשינות המן שבערב יוהכ"פ [יום הכפורים] נכסין חיוון ואווזין ואכלין ושתינ כו'.

ובתרגום שני למגילת אסתר, על הפסוק "יש עם אחד", בתוך דברי ההשמצה של המן, [נאמר] שבערב יום הכיפורים הם שוחטים בהמות ואווזים, ואוכלים ושותים וכו'.

ומה שאמר אווזי דייקא לפי שבה יש הרמז להתפשטות וגילוי ח"ע [חכמה עילאה] גם למטה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בברכות דנ"ז א' הרואה אווז בחלום יצפה לחכמה שנאמר חכמות בחוץ תרונה.

והטעם לכך שהוא אמר דווקא "אווזים" הוא שיש בהם רמז להתפשטות ולהתגלותה של החכמה העילאה גם למטה, כמו שאמרו חז"ל בברכות, דף נ"ז ע"א: מי שרואה אווז בחלום יכול לצפות לחכמה, כפי שנאמר: "החכמות משמיעות קול בחוץ".

25 והיינו חכמות דייקא תרי היינו שע"י התגלות ח"ע [חכמה עילאה] בח"ת [בחכמה תתאה]. נמשך ג"כ בחוץ. ועמ"ש בענין חכמות בחוץ בפי' יתרו ע"פ זכור את יום השבת לקדשו,

כלומר, "חכמות" דווקא — שתיים. באמצעות גילוייה של חכמה עילאה בחכמה תתאה, היא נמשכת גם "בחוץ". ראו גם את הנכתב על עניין "חכמות בחוץ" בפרשת יתרו, על הפסוק "זכור את יום השבת לקדשו".

וזהו ג"כ מ"ש בפרק שירה אווז הבר המשוטטת במדבר כשרואה את ישראל עוסקים בתורה אומרת שיר קול קורא במדבר פנו דרך הוי' פי' קול

וזהו גם מה שנאמר בפרק שירה: אווז הבר המשוטט במדבר, כשהוא רואה את ישראל עוסקים בתורה, אומר את השירה: "קול קורא במדבר: פנו דרך הוי'". פירוש "קול"...

היינו המשכה הקל קול יעקב שנמשך בבחי' מדבר ושממה הוא העוה"ז פנו דרך הוי' להיות בו המשכת דרך הוי' וכמ"ש מזה בד"ה וידעת היום ובד"ה ולא אבה.

הוא המשכה — "הקול קול יעקב" — הנמשכת בבחינת מדבר ושממה, שהיא העולם הזה. "פנו דרך הוי'" פירושו שתימשך בו דרך הוי'. וכפי שנכתב על כך במאמר המתחיל "וידעת היום" ובמאמר המתחיל "ולא אבה".

26 וזהו עצמו ענין חכמות בחוץ דהיינו שיהיה נמשך אפילו בבחי' מדבר ושממה והיינו ע"י שהמשכה באה ונמשכה מלמעלה מסדר ההשתלשלות והוא מבחי' שמן משחת קדש.

וזהו עצמו עניינן של "חכמות בחוץ": שהשפעה תימשך אפילו לבחינת מדבר ושממה. והדבר נעשה משום שהשפעה באה ונמשכת מלמעלה מסדר ההשתלשלות, מבחינת "שמן משחת קודש".

וע"ז בא הרמז בסיפור דרבב"ח [דרבה בר בר חנה] שהאווזות הם שמנים במאד שהיה בהם תערובות והתכללו ת השמן.

ועל כך מרמז הסיפור על רבב"ח, שהאווזים היו שמנים מאוד, משום שהיה בהם עירוב והתכללות של השמן.

אך עיקר הגילוי פנימי [פנימיות / פנימית] החכמה עילאה זהו ע"י תערובות והתכללות השמן בהם ביותר וכנ"ל והיינו כמ"ש בזהר פ' צו (דל"ד א') דשמן שריא בגו חכמה עילאה דכולא

אך עיקר הגילוי של פנימיות החכמה העילאה נעשה על ידי עירוב והתכללות השמן בהם במידה המרובה ביותר, כנוצר לעיל. וזהו כפי שנכתב בזהר, פרשת צו (לד, א), שהשמן שורה בתוך החכמה העילאה של הכול;

ולכן נמשך ומתפשט גם למטה יותר שגם היש הגשמי יתבטל שלפי ערך רבוי הגילוי מח"ע [מחכמה עילאה] כך נמשך יותר הביטול כו'

ולכן היא נמשכת ומתפשטת גם למטה יותר, עד שגם היש הגשמי יתבטל; שכן ככל שריבוי הגילוי מן החכמה העילאה גדול יותר, כך הביטול נמשך למטה יותר, וכי'.

וכמ"ש בזהר באדרא דנשא (דקל"א ע"ב) בפ"י הפסוק חכמות בחוץ תרונה כד נגיד ממוחא סתימאה דא"א כו'

וכפי שנכתב בזהר, באדרא דנשא (קלא, ב), בפירוש הפסוק "חכמות בחוץ תרונה": "כאשר הוא נמשך מן המוח הסתום של אריך אנפין" וכי'.

ועיין מזה עוד שם (דק"מ ע"א) ובפ' ואתחנן (דרס"ב א') ובפ' תולדות (דקמ"א ב') ובפ' אחרי (דע"ח א').

ועיין עוד בעניין זה שם (קמ, א), ובפרשת ואתחנן (רסב, א), ובפרשת תולדות (קמא, ב), ובפרשת אחרי (עח, א).

ועמ"ש במ"א בענין ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים. ועמ"ש ע"פ הרע"מ [הרע"א מהימנא] פ' נשא אבנא למשקל בה דא יו"ד כו',

ועיין במה שנכתב במקום אחר בעניין "ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים". ועיין במה שנכתב על [דברי] הרע"מ, פרשת נשא: "אבנא למשקל בה — דא יו"ד" וכו'.

וגם אווזי יש להם דמיון קצת לשליו שבשליו כתיב ויגז שלום מן הים ובאווזות ג"כ ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (פא"ט [פרק אלו טריפות] דנ"ז)

וגם לאוויזים יש דמיון מסוים לשליו, שעל השליו נאמר "ויגז שלום מן הים"; וגם על האוויזים אמרו רבותינו זכרונם לברכה (פרק אלו טריפות, נו):

הני אווזי דידן כעוף של מים דמיין כו' והוא רמז ג"כ למ"ש ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. "אוויזים אלה שלנו דומים לעוף מים" וכו'. גם זה רמז למה שנאמר: "ותימלא הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

וגם שהאוויזות הם לבנים אשר מורה על שרש החכמה ולכן קרא רבא לרב פפא ורב הונא בדרי"י קאקי חירי (בכתובות דפ"ה א' גיטין דף ע"ג סע"א [סוף עמוד א])

וגם, האוויזים לבנים, והלובן מצביע על שורש החכמה. לכן כינה רבא את רב פפא ואת רב הונא בריה דרב יהושע "אוויזים לבנים" (Kesubos p. 85a; Gittin p. 73a, end of the side).

אך מה שאמר זה עליהם לגריעותא שלא כיוונו אל האמת היינו לפי שאף שהאוויזות רמז לחכמות בחוץ עכ"ז [עם כל זה] האוויזות הגשמיות הרי הן עדיין לא נתקנו

אך הוא אמר זאת עליהם לגנאי, משום שלא הגיעו אל האמת. הסיבה לכך היא שאף שהאוויזים הם רמז ל"חכמות בחוץ", האוויזים הגשמיים עדיין לא נתקנו,

שהרי הם ממה שנפל כשה"כ [בשבירת הכלים] כשאר כל העופות והבהמה כו'. והנה בפ"י וענין עד דשמטי גדפייהו פרש"י [פירש רש"י / פירוש רש"י] נופלות נוצה שלהם מרוב שומן.

שכן הם מן הדברים שנפלו בשבירת הכלים, כמו שאר העופות והבהמות וכו'. והנה, בפירוש העניין של "עד שנשמטו כנפיהם", רש"י מסביר שנוצותיהם נושרות מרוב שומן.

ועיין בפרש"י [בפירוש רש"י / בפירוש רש"י] (בחולין פא"ט [פרק אלו טריפות] דנ"ו ע"ב) **בענין הנוצה ובתה"ד** [ובתרומת הדשן] **סי' קס"א. ויש לפרש כי עכשיו ההמשכה מחכמה עילאה באה ע"י צמצומים בבחי' שערות**

ועיינו ברש"י (חולין, פרק אלו טריפות, דף נ"ו ע"ב) **בענין הנוצה, ובתרומת הדשן, סימן קס"א. ויש לפרש שכעת ההמשכה מחכמה עילאה באה באמצעות צמצומים, בבחינת שערות;**

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] **יהיה גילוי עצמיות חכמה עילאה בלי צמצומים וזהו דשמטי גדפייהו. ועיין בספר או"ת** [אור תורה (להרב המגיד ממעזריטש)] **מהה"מ** [מהרב המגיד] **נ"ע** [נשמתו עדן] **ע"פ ומחץ פאתי מואב כו'.**

אבל לעתיד לבוא תתגלה עצמות החכמה עילאה, בלי צמצומים; וזהו "נשמטו כנפיהם". ועיינו בספר אור תורה של המגיד נ"ע, על [הפסוק] "ומחץ פאתי מואב" וכו'.

27 ועי"ל [ועוד יש לומר] **ע"פ מ"ש במ"א ע"פ ויהי קול מעל לרקיע כו' בעמדם תרפינה כנפיהן פי' לפי שהקול שהוא ההמשכה נמשך ממקום גבוה מאד היינו למעלה מבחי' פרסא שהוא נק' רקיע כמ"ש יהי רקיע כו'**

ועוד אפשר לומר, על פי המבואר במקום אחר על הפסוק "ויהי קול מעל לרקיע" וכו', "בעמדם תרפינה כנפיהן": פירוש הדבר הוא, שהקול, שהוא ההמשכה, נמשך ממקום גבוה מאוד, כלומר למעלה מבחינת פרסא (מחיצה), הנקראת "רקיע", כמו שכתוב "יהי רקיע" וכו',

ויהי מבדיל כו' וע"י המשכה זו מלמעלה מהרקיע נמשך בהם בחי' הביטול וזהו בעמדם בחי' תפלה בלחש

"ויהי מבדיל" וכו'. באמצעות המשכה זו, שמעל לרקיע, נמשכת בהם בחינת הביטול. וזהו "בעמדם" — בחינת התפילה הנאמרת בלחש.

ואזי תרפינה כנפיהן דהיינו יראה ואהבה שהם בחי' גדפין כו' שהאו"ר [שהאהבה ויראה] ורצוא ושוב הם עדיין בחי' יש מי שאוהב כו'

ואז "תרפינה כנפיהן", כלומר האהבה והיראה, שהן בחינת "כנפיים" (גדפין) וכו'. שכן אהבה ויראה, ורצוא ושוב, הן עדיין בבחינת "יש מי שאוהב" וכו';

אבל הביטול הוא למעלה מזה וכנ"ל בענין ונחנו מה דמשה שלמעלה מבחי' רשפי אש וכשנמשך בהם הביטול ע"י קול והמשכה הנ"ל אזי תרפינה כנפיהן ונכללו האהוי"ר [האהבה ויראה] בביטול זה כו'

אבל הביטול הוא למעלה מכך, כפי שהוזכר לעיל בענין "ונחנו מה" שאמר משה, שהוא למעלה מבחינת רשפי אש. וכאשר הביטול נמשך בהם באמצעות הקול וההמשכה האמורים לעיל, אז "תרפינה כנפיהן", והאהבה והיראה נכללות בביטול זה וכו'.

ועמ"ש מענין זה בפי' יתרו בד"ה וכל העם רואים את הקולות, ועד"ז יובן כאן בהיות שענין האווזות הנ"ל רומז לבחי' חכמות בחוץ תרונה כו'

ועיינו במה שנכתב בענין זה בפרשת יתרו, במאמר המתחיל "וכל העם רואים את הקולות". ועל פי זה יובן גם כאן: מכיוון שענין האווזים שהוזכרו לעיל רומז לבחינת "חכמות בחוץ תרונה" וכו',

תתן קולה אשר קול והמשכה זו הוא מבחי' מו"ס [מוחא סתימאה] מעל לרקיע וכמ"ש בזהר תולדות שם ועי"ז גם כל בשר יבוא לבחי' השתחוואה וביטול

"תתן קולה": קול והמשכה זו הם מבחינת מוחא סתימאה, מעל לרקיע, וכמו שכתוב שם בזהר, תולדות. ועל ידי כך גם "כל בשר יבוא" לבחינת השתחוואה וביטול.

ומזה נמשך ג"כ דשמטי גדפייהו בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] הנק' גדפין והיינו משמנייהו שהשמן הוא המשכת חכמה עילאה דכולא גילוי הביטול העליון כו'.

ומכך נמשך גם "דשמטי גדפייהו" — בחינת האהבה והיראה הנקראות כנפיים. וזהו "משמנייהו", "משמנם": השמן הוא המשכת החכמה העילאה, גילוי הביטול העליון וכו'.

28 ועיין מענין אגדה זו בספר עבודת הקדש ח"ב [חלק ב'] פמ"ג והוא ז"ל [זכרנו לברכה / זכרונם לברכה] פי' דהנך

תרי אווזי היינו חדא דליא לי אטמא וחדא כו'

ועיינו בענין אגדה זו בספר עבודת הקודש, חלק ב, פרק מג. הוא ז"ל מפרש ששני האווזים הללו הם "אחד הרים את ירכו לפניי ואחד..."

הן חכמה עילאה וחכמה תתאה הנק' חכמת שלמה וזהו ענין חכמות בחוץ חכמות תרי משמע וכנ"ל ועיין במהרש"א [במהרש"א] הובא בעין יעקב שם שהעיר ג"כ לענין אווזי הנ"ל מענין השליו:

הם חכמה עילאה וחכמה תתאה, הנקראת "חכמת שלמה". זהו ענין "חכמות בחוץ": לשון הרבים "חכמות" מלמדת על שתיים, כפי שהוזכר לעיל. ועיינו גם במהרש"א, המובא בעין יעקב שם, שהעיר גם הוא, בנוגע לאווזים האמורים, על ענין השליו.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/behaaloscha/3

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק